

BJURHOLM.

(Ångermanland, hör nu till Västerbottens första kontrakt.)

På en år 1805 hållen biskopsvisitation i Nordmaling hemställde de längst från moderkyrkan boende byamännen att på grund af lång kyrkoväg, 6 mil och därutöver, få uppföra ett kapell i Bjurholms by. Kapellinrättningen med sina gränser stadfästades 17 aug. 1808 och innefattade då byarna Bjurholm, Wännäs, Bahlfors, Nyby, Hvitvattnet, Bränland, Strömåker, Lillarmsjö, Ottervattnet, Högland, Västerås, Näsland, Näsmark, Mariebäck, Kyrktjern, Högås, Bahlsjö, Nordanås, Abborrfors, Stensvattnet, Agnäström och Öreström, hvarpå kapellborna inköpte ett hemman om 5/48 mantal till boställe å kapellpredikanten, uppförde en rymlig och vacker kyrka af trä, anskaffade klockor m. m., allt utan något publikt understöd. Nordmalings sockenbor skänkte en mässhake och skjorta, flaska af silfver, 50 riksdaler af fattigkassan, genom frivilligt sammanskott 75 riksdaler b:co och afstodo 1 t:na korn af vinsäden. Genom kgl. br. den 26 apr. 1815 erhöll Bjurholm egen pastoraträtt (HST 1815 n. 6-8). Senare har socknen betydligt vidgats genom dit öfverförda lappmarkshemman. Den första kyrkan uppfördes på Öreälvens östra strand af resvirke med torn på västra och sakristia på östra gafveln, med 3 fönster på hvardera långsidan. En gammal kyrkorgel, förut tillhörig Ljustorps kyrka, inköptes 1857 och invigdes 1859. Ny kyrka grundlades 1872 tätt invid den gamla och fullbordades 1875, efter att församlingen erhållit K. Maj:ts tillstånd 9/12 1871 att till kyrkobyggnaden samla stambokmedel.¹

¹ En af riksdagsmannen och folkskolläraren *W. Bäckström* af trycket utgifven skrift: Blad ur Bjurholms församlings historia. Örnsköldsvik 1909, med afbildningar af församlingens kyrkor och ordin. kyrkoherdar, lämnar en mera detaljerad kunskap om socknens inre förhållanden.

KYRKOHERDAR.

1. Vice pastor: **Johan Högbom** (1815-52), f. 15 apr. 1776 i Resele, fadern var bonde i Höfvens by. Stud. 1800, prästv. 1801 till adj. i Refsund, blef kapellpredikant här i Bjurholm 1808. Vid pastoratets utbrytning från Nordmaling 1815 erhöll han på grund af det nit och den skicklighet, som han vid kapellförsamlingens bildande, kyrkans och prästgårdens iståndsättande samt för öfrigt i sitt ämbetes utöfning ådagalagt, fullmakt som vice pastor med rätt att uppbära hela pastorslönen intill dess han till bättre lägenhet kunde vinna befordran. Men han stannade till sin död här i församlingen, till hvars första utveckling och förkofran han ägnat sina bästa krafter och omsorger. Efter upprepade slaganfall afled han 8 maj 1852.

G. 1) m. *Catharina Margareta Strandberg*, f. 29/10 1776, dotter af inspektoren Pehr Olof Str. å Wiksjö bruk i Hamrånge, Gestrikl., och Cath. Gustafva Hellström, d. 3/1 1814 efter endast ett dygns sjukdom.

2) m. *Barbro Magdalena Tegman*, f. 1779, dotter af bokhållaren vid Håknäs, Nordmal., P. Tegman och Anna Nilsson, d. 23/1 1820.

3) 1/1 1821 i Nordmaling m. *Helena Christina Oldberg*, dotter till khden A. G. O. i Indal och änka efter landtmät. Olof Arén.

Barn i första giftet: *Christina Catharina*, f. 4/5 1809, d. 23/7 s. å.; *Pehr Niclas*, f. 3/8 1810, sockenskrifvare, d. 1847 i Bjurholm; *Johan Gustaf*, f. 21/12 1811, komm. i Löfånger; *Carl*, f. 4/12 1813, d. 16/2 1814;

i andra giftet: *Carl*, f. 23/5 1815, d. 6/6 s. å.; *Eric Olof*, f. 4/8 1816, d. 18/9 s. å.; *Olof*, f. 3/12 1817, d. 17/5 1821.

2. **Per Erik Annéus** (1853-69), se khdar i *Nättra*.

Kyrkoherdetillsättningen efter honom uppsköts, enär fråga förelåg om ett nytt pastorats bildande genom vissa byars utbrytande från Björna och Bjurholms församlingar. K. Maj:t afslog 12 apr. 1872 denna hemställan i sammanhang med fastställande af ny löneroglering för Björna och Bjurholms pastorat. Under tiden 1870-73 tjänstgjorde *E. R. Nydahl* ss. vice pastor.

3. **Jonas Löfgren** (1873-83), f. i Löfånger 27 okt. 1836 på Hällnäs kronotorp, son af torparen Jon Jonsson och Sofia Andersdotter. Utgången från ett mycket torftigt hem, hade han redan i barnaåren fått erfarenhet om nöd och umbäranden. Vid 20 års ålder 1856 kom han i tjänst i Umeå stad, då han greps af en oemotståndlig lust att studera till präst, och med goda människors bistånd och egen brinnande håg genomgick han Umeå skola 1859-65 och afl. där mogenh. ex. 6 juni 1865, uppehöll sig därefter

3 terminer i Upsala samt prästv. i Klara kyrka i Sthm 21 jan. 1867. Så underligt det kan låta: efter fullbordad kurs hade han blott en skuld på 233 kronor. Förordn. till past. adj. i Piteå landsförs., måste han nu företaga den 84 mil långa vägen efter häst, men blef vid sin ankomst en snöstormig kväll ej synnerligt väl mottagen af khden, som förklarade sig ej ha begärt något kyrkligt biträde. Saken ordnade sig dock senare till ömsesidig belåtenhet. Följande år förordn. till nådårspred. och v. komm. i Öfver Kalix, återgick han i juni 1869 till adjunkturen i Piteå, afl. past. ex. nov. s. å., utn. 7 dec. 1871 till en nybildad andre komministratur i samma församling. Vid hållet khde-val i Bjurholm 30 mars 1873 vann han röstöfvervikt och erhöll khdefullmakt 21 apr. s. å. med omedelbart tillträde. Här i Bjurholm fick han tillfälle att nitiskt verka för kristligt lif, nykterhet och ordning och hade mångt svårt motstånd att bekämpa, men genom sitt lugna, sansade sätt och sina förmaningar kröntes hans bemödanden synbart med framgång. Själf hade han ock sina inre strider. Under den föregående tiden hade lektor P. Waldenström framträdtt med sin opposition mot statskyrka och prästerskap, och det är obestridligt att denne utöfvade ett starkt inflytande på Löfgren i frikyrklig riktning. Härtill kom den samvetsnöd Löfgren enligt egen förklaring erfor i fråga om nattvardens meddelande åt groft ogudaktiga församlingsmedlemmar. Efter årslång upprifvande strid beslöt han omsider att lämna prästämbete och khdesyssla från och med 1 febr. 1883.¹ Bodde kvar i prästgården till maj, då familjen flyttade till Umeå. Svenska missionsförbundets resepredikant 1883-85 i Öfre Norrland, flyttade han sedan till Stugusund vid Söderhamn, där han ett par somrar tjänstgjorde som sjömansmissionär och under vintrarne reste som predikant i Norrlands sydligare landskap. Till sist slog han sig ned i Gefle år 1886, där han till år 1905 utgaf och redigerade tidn. Hemlandsposten. En naturlig godmodig humor, som efter utkämpad strid framträdde hos honom, jämte ett lifaktigt intresse särskildt för kyrkohistorisk läsning följde honom i det sista. Afled hos sina barn i Gefle 5 maj 1915. En runa öfver honom af *P. Olsson* jämte porträtt är införd i Missionskalendern Ansgarius för år 1916.

G. 1/12 1868 m. *Johanna Amanda Nordberg*, f. i Luleå 26/10 1842, dotter af Lars Henr. N. och Marg. Helena Sundberg; d. i Gefle 29/8 1905.

Barn: *Athni*, f. 1870, d. 1872; *Jonas Eliel*, f. i Piteå 15/3 1872, advokat, f. d. statsråd; *Hanna Maria*, f. 3/4 1874 i Bjurholm, döfstumlärlarinna i Gefle sedan 1898; *Lydia Margareta*, f. 5/11 1876, telegrafist, g. 1905 m. köpman Gust. Andersson i Upsala; *Naëma Elisabet*, f. 6/6 1879, g. 1905 m. sjukgymnasten Steinmetz,

¹ Hans kortfattade anhållan hos Hsands konsist. om afsked, dat. 10 jan. 1883, är infördt i tidn. Norrlands Posten 1883 n. 7.

bosatta i London; *Henrik Ruben*, f. 28/8 1881, köpman i Gefle; *David*, f. 8/5 1883, tjänsteman vid elektricitetverket i Gefle; *Joel Ossian*, f. i Stugusund 6/8 1886, d. 10/8 s. å.

Tr.: Guds efterföljare. Beträktelse öfver Ephes. 5:1,2. Umeå 1883. - Om ogräset och hvetet. Beträktelse öfver Math. 13:24-30. ib. 1884. - Åtskilliga uppsatser i tidskr. Senapskornet samt red. Hemlandsposten 1886-1905, Gefle.

4. **Carl Wilhelm Elfgren** (1884-95), komm. i Bygdeå, tilltr. här 1 febr. 1884, sist khde i *Löfånger*.

5. **Olof Richard Markgren** (1895-1905), khde i *Burträsk*.

6. **Hjalmar Fridolf Josua Fjellström** (1905-), f. i Umeå 27 nov. 1859, son af smeden Gustaf Leonard F. och Helena Glas. Efter studier i Umeå stud. i Upsala ht. 1884, prästv. 31 maj 1892 i Hsand till ämbetsbiträde åt khden i Jockmock, v. pastor därst. från 24 febr. 1893, lasarett- och fängelsepred. i Luleå 1897, past. adj. i Luleå i maj 1898, utn. khde i Bjurholm 4 mars 1905, tilltr. s. å.